

Samordnare för unga som varken arbetar eller studerar

U 2015:06

Sekreterare

Oscar Svensson

Oscar.Svensson@regeringskansliet.se

Seminariedag om effekter av insatser för unga som varken arbetar eller studerar – sammanställning av rundabordssamtal

Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar och Forte genomförde 30 maj 2017 en seminariedag om effekter av insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Medverkande var samordnarens samarbetskommuner, representanter från större regeringsinitierade eller ESF-initierade projekt, myndigheter, forskare samt utvärderare. Detta paper är en sammanställning av de fyra diskussionspass som ägde rum mellan de nästan 50 medverkande. Dessa satt placerade runt åtta bord med fast bordsplacering under hela dagen. Detta för att skapa möten mellan personer från olika världar. Presentationer och program redovisas separat.

Utgångspunkten för diskussionerna var vad deltagarna kring borden såg för behov utifrån *sitt* perspektiv och *sin* verksamhet. Detta är deras beställning på forskning och kunskap. I de fall den kunskap som efterfrågas redan finns kan det tolkas som att befintlig kunskap inte har nått ut till relevanta aktörer. I bilagan finns en mer utförlig sammanställning i punktform av de resonemang som fördes runt borden under dagen. Den sammanställningen kan ses som inspiration för framtida forskningsfrågeställningar och utvecklat arbete för att omsätta kunskap till praktik.

Sammanfattning av dagens diskussioner

När det gäller behov av framtida forskning om insatser efterlystes bland annat ökad kunskap om kommunala insatser och behov av att tydligare utgå från ungas egna erfarenheter och röster. Det finns också kunskapsluckor när det gäller effektiviteten av insatser som ges av Arbetsförmedlingen såväl som av aktörer från det civila samhället. Mer kunskap behövs om framgångsrika arbetssätt för att unga ska slutföra sin utbildning. I flera verksamheter pågår

diskussioner om betydelsen av att snabbt få unga till studier eller arbete kontra ett mer omhändertagande och långsiktigt rustande perspektiv, där kunskap om hur framgångsrika dessa olika strategier är efterfrågat. Det efterlystes också tydligare resultat kring insatser som *inte* fungerar och som därför bör undvikas eller avvecklas.

Det saknas ofta resurser för att verkligen individanpassa insatserna för alla unga i operativ verksamhet. Särskilt fokus kan behöva riktas mot ökad kunskap kring individanpassade insatser för unga med komplexa behov och personalintensiva verksamheter. Kopplat till det kan mer kunskap behövas om effektiva screeningverktyg för att identifiera olika behovsgrupper bland unga.

De organisatoriska och institutionella villkoren för de aktörer som erbjuder insatser för unga kan också behöva studeras mer eftersom dessa ramar har stor betydelse för insatsernas genomförande och effekter. Sådana perspektiv har inte varit särskilt tongivande hittills när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar.¹ Under seminariedagen efterlystes tydligare praktiskt inriktad kunskap kring lokal styrning och för att åstadkomma en bra samverkan (samt i förlängningen kunskap om effekter detta ger). Betydelsen av handläggartäthet för att kunna åstadkomma ett bra och individualiserat stöd lyftes fram. Organisationsforskningens erfarenheter om arbetsvillkor och att skapa ett bra arbetsklimat kan tas tillvara mer.

Det efterfrågades mer kunskap kring förmågan och viljan hos arbetsgivare att erbjuda alla unga en anställning och hur arbetsmarknaden har förändrats för olika delar av ungdomsgruppen. Ser vi förändrade mekanismer kring exempelvis unga med funktionsnedsättning, unga med psykisk ohälsa och unga nyanlända? En anslutande fråga handlade om vilka krav arbetsgivare ställer och om detta verkligen svarar mot de kompetenser och erfarenheter som krävs för att genomföra arbetsuppgifterna. Gymnasieexamen kan bli väldigt utslagsgivande, och kanske bör det finnas andra indikatorer för arbetsgivare att bedöma anställningsbarhet. Utöver betydelsen för individen restes också frågan vilka konsekvenser det får för samhället och samhällsgemenskapen i stort att grupper av unga ställs utanför arbetslivet.

¹ De frågor som lyftes fram i anslutning till det knyter också an till flera av de tioåriga forskningsprogrammen i den forskningspolitiska propositionen (prop. 2016/17:50), som forskning om välfärdens kvalitet, organisation och processer, arbetslivsforskning samt tillämpad välfärdsforskning.

Allmänt betonades att ungas kunskaper och erfarenheter behöver tas tillvara bättre än idag i arbetslivet och i de verksamheter som stödjer de unga, men också i den framtida forskningen. Unga ställs också tidigt inför avgörande studie- och karriärsval. Mer kunskap om deras beslutsunderlag och beslutsförmåga efterlystes.

Under dagen diskuterades för- och nackdelar med olika typer av studier. Den randomiserade effektstudie (RCT) som har genomförts kring Supported Employment av Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är ett pionjärarbete i Sverige. Utöver att ge kunskap om de tre insatser som prövades mot varandra gav den också ny kunskap om vad som krävs för att genomföra den typen av studier. Kraven på systematik och omfattning i genomförandet talar för att RCT-studier kan reserveras för avgränsade grupper/verksamheter som inte lika enkelt kan följas upp genom registerstudier (exempelvis nyanlända eller unga med funktionsnedsättning).

Diskussionerna gjorde det tydligt att kunskap om vilka insatser som är bäst verksamma för olika delar av gruppen behöver inhämtas med olika undersökningsmetoder samt inom olika ämnesområden och tvärvetenskapligt. Effektstudier kan också bli för snäva – det är viktigt att fånga individers progression och exempelvis inte enbart övergång till studier eller arbete. I den aktuella RCT-studien fångades också de ungas erfarenheter och synpunkter.

Vilka studier som är möjliga att genomföra begränsas ofta av den dokumentation och information som finns inom verksamheterna. Ett utvecklingsområde är att i framtiden bli bättre på att tänka igenom uppföljning och utvärdering redan före nya insatser och projekt initieras – nationellt, regionalt och lokalt. Kompetensen att upphandla/beställa och även utföra effektutvärderingar kan behöva stärkas så att det blir tydligt vilken kunskap som efterfrågas och ska produceras genom utvärderingen. Förbättrade gemensamma system för att kunna följa individer över tid och mellan olika stödsystem lyftes också fram som ett utvecklingsområde för att kunna skapa ett bättre stöd till de unga, men också för att ge bättre underlag för uppföljning och forskning.

Mycket mer kan göras för att omsätta den kunskap som redan finns till politisk och praktisk handling. Det kan handla om att bli bättre på att sammanställa den kunskap som finns. En tydligare överblick över vilka

insatser och kompetenser som kommuner ofta har inom detta område kan vara en väg framåt. Det behövs också förmåga att fånga upp och följa nya metoder som dyker upp och ibland snabbt får spridning på lokal nivå.

Det saknas en tradition av att arbeta utifrån evidensbaserad praktik inom arbetsmarknadsområdet. Få insatser är evidensbaserade vilket gör att praktiken och politiken inte endast kan avgränsa sig till dem – det skulle inte motsvara behoven hos de unga. Kunskap och forskning beskrevs inte heller ha så tongivande roll i ordinarie verksamheter ibland som den roll den har inom vissa projektverksamheter. Generellt bedömdes det finnas en stor utvecklingspotential för att implementera framgångsrika arbetsätt och att det finns många hinder för det. Kompetensen att ta emot forskning och arbeta med kunskap kan också behöva stärkas på flera nivåer. Behovet av överskådlig kunskap och stöd kan vara särskilt stort när nya initiativ tas till att utveckla arbetet kring de unga.

En fråga handlade om det finns befintlig kunskap som sällan omsätts i praktik. Det kanske tydligaste exemplet som flera lyfte var all kunskap som pekar på betydelsen av tidiga insatser och vilka betydande effekter det får både för individen och för samhället. Trots det sker ofta inte en prioritering och satsning på tidiga insatser. Den befintliga motivationsforskningen om hur det går att organisera sig och arbeta för att ta tillvara ungas motivation kan också vara en outnyttjad resurs.

Flera efterlyste praktisk forskning och handlingsinriktat processtöd för att stödja verksamheter att utgå mer från befintlig kunskap och att bygga ny egen kunskap. En del av det kan handla om att stödja verksamheter att utveckla sitt egna systematiska kvalitetsarbete, en annan att utveckla samverkan. Den typ av möten mellan forskning och praktik som seminariedagen var ett exempel på lyftes av flera fram som en viktig arena för erfarenhetsutbyte som går att återanvända i fler sammanhang framöver.

Medverkande

Alice Härdin	Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar
Anders Forslund	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)
Anna Liljeström	PlugInnovation
Annika Järeemo	Utbildningsdepartementet
Antonia Hallberg	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
Carolina Gianola	UngKomp
Cecilia Beskow	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
Charlotta Larspers	#jagmed
Elin Björkman	Sweco
Emma Sterky	Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar
Eva Norrby	Jönköpings kommun
Fredrik Wikström	Temagruppen Unga i arbetslivet/Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)
Gunnar Anderzon	Plugin 2.0/School To Work/Sveriges Kommuner och Landsting
Gustav Larsson	Ramböll management
Hans Larsson	Västerviks kommun
Hans-Eric Wikström	Verksamhetsnära insatser för att förebygga skolavbrott/Skolverket
Henrik Malm Lindberg	Ratio
Inger Ashing	Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar
Jan Midlert	Skellefteå kommun
Jennie Fröling	Värmlands framtid
Jenny Tägtström	Nordens Välfärdscenter (NVC)
Johanna Thagemark	Randomiserad effektstudie av Supported Employment
Josefin Brüde Sundin	Vetenskapligt stöd #jagmed
Kajsa Rosén	Strategirådet
Karin Asplund	Göteborgs stad
Karin Ericsson	Delegationen för unga och nyanlända till arbete
Karin Eriksson-Bech	Stockholms stad
Katarina Danielsson	Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar
Katarina Hansson	Umeå kommun
Katarina Hollertz	Göteborgs universitet
Kruna Madunic	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
Lars I Jonsson	#jagmed
Lidija Kolouh-Söderlund	Nordens Välfärdscenter (NVC)
Lisbeth Lundahl	Umeå universitet
Magnus Rodin	Randomiserad effektstudie av Supported Employment
Magnus Von Schenck	Blekinges Unga lyfter 2.0
Malin Blomgren	Ung framtid
Mats Andersson	Svenska ESF-rådet
Mattias Fogelgren	Randomiserad effektstudie av Supported Employment
Nicolaj Ejler	Ramböll management
Oscar Svensson	Samordnaren för unga som varken arbetar eller studerar
Peter Håkansson	Malmö högskola
Peter Kastholm	TAMU
Petra Ornstein	Randomiserad effektstudie av Supported Employment
Renate Minas	Stockholms universitet
Stefan Nordqvist	SiSam för obruten skolgång/Statens institutionsstyrelse
Stephanie Plenty	Stockholms universitet
Steve Berggren	Center of Neurodevelopmental Disorders at Karolinska Institutet (KIND)
Thomas Jacobsson	Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)
Truls Hallin	Malmö stad
Ulla-Carin Hedin	Göteborgs universitet
Wasah Pello Ezzo	Ratio
Veronica Dalin	Hallstahammars kommun

Bilaga – sammanställning av gruppdiskussioner

1. Behov av framtida forskning om insatser.....	7
1.1 Vilka är de viktigaste kunskapsluckorna när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar?	7
Förebygga att unga hamnar utanför studier och arbete	7
Insatser för unga som varken arbetar eller studerar.....	8
Strukturella frågor och kontexten där insatserna ges	11
Sprida och implementera befintlig kunskap	12
Olika typer av kunskap och undersökningsmetoder.....	13
Ökad kunskap/forskning om olika delar av ungdomsgruppen	15
1.2 Vilka är de mest prioriterade områdena att beforska framöver ur ert perspektiv?	16
2. Randomiserade effektstudier.....	17
2.1 Vilken användning har ni av denna kunskap i er verksamhet/inom ert område?	17
2.2 Finns det verksamheter för unga som varken arbetar eller studerar där liknande studier bör genomföras? Vad talar för respektive emot det?	18
Användning av RCT i ytterligare verksamheter.....	18
Utmaningar och begränsningar med RCT som metod	19
Andra undersökningsmetoder som kan vara mer relevanta eller ge annan viktig kunskap	20
3. Kontexten runt insatserna.....	21
3.1 Vilka är de viktigaste kunskapsluckorna, ur ert perspektiv, när det gäller omgivningen/kontexten där insatser ges till unga som varken arbetar eller studerar?	21
Styrning, organisering och handläggares arbetsvillkor	21
Samverkan	23
Normer och värderingar.....	23
4. Att gå från kunskap till handling	24
4.1 Vilket stöd skulle behövas för att i er verksamhet bli bättre på att omsätta kunskap till praktik?	24
Organisatoriska förutsättningar och hinder för att omvandla kunskap till praktik	27
4.2 Kan ni ge exempel på tillfällen där ni har använt forskning/kunskap för att utveckla verksamheter och stödet till unga?	28
4.3 Kan du ge exempel på kunskap du känner till men som inte blir använd i verksamheter eller politiska beslut?	28
5. Övriga resonemang kring borden.....	30

1. Behov av framtida forskning om insatser

1.1 Vilka är de viktigaste kunskapsluckorna när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar?

Förebygga att unga hamnar utanför studier och arbete

- Låta ungas röster påverka forskningsfokusering kring vad som fungerar i det förebyggande arbetet. Unga vet ofta själva vad det var som fungerade för dem.
- Fånga ungas behov av stöd för att komma igenom skolan och vad de tycker att skolan missat. De kan ha goda tankar kring hur utbildningssystemet kan utvecklas. Exempelvis kan Gy11 ha bidragit till minskade individuella valmöjligheter.
- Mer kunskap om skolans kvalitet och brister – från praktiska verksamheten till lärarutbildningen. Inte minst vad som görs för att möta dem med större behov.
- De som arbetar i grundskolan ser att flera unga kommer ”på glid” omkring årskurs 6. De kan behöva mer sammanhållen utbildning och stöd då. Det saknas forskning om utslagningsmekanismer från årskurs 6.
- Mer kunskap om riktigt tidiga insatser, så tidigt som på förskolan. Det finns studier i Danmark med fokus på grupparbete och reflektionsarbete för personalen i förskolan.
- Analysera individuella programmen (IM) mer ingående kring inläsningseffekter och de som inte tar sig vidare efter tre år på IM. Även på gymnasienivå kan unga vara i behov av mer omfattande stöd som finns i grundskolan men inte därefter.
- Mer kunskap om hur det går att arbeta för att motverka studieavbrott. Vi vet lite om vilka insatser som ges och hur de fungerar. Det behövs också mer kunskap om de institutionella faktorernas betydelse för studieavbrott. Däremot vet vi mycket om riskfaktorer.

- Mer kunskap om lärlingsutbildningens möjligheter och effekter.
- Det finns ett ökande fokus på allt mer olika kompetenser i skolan (som elevcoacher och heltidsmentor) – det saknas forskning om detta är framgångsrikt eller inte.
- Det vore intressant med mer fokus på vilka aktörer och utbildningar som bäst lyckas nå unga som varken arbetar eller studerar, eller de som löper risk att hamna i gruppen (ex skillnader mellan offentliga och enskilda skolor).

Insatser för unga som varken arbetar eller studerar

- Det behövs kartläggning av alla arbetsmarknadsinsatser kommunerna gör, deras resultat och effekter. Om det finns insatser som inte fungerar bör de läggas ner. Vore bra med en katalog av insatser som kan vara möjliga att erbjuda för kommunerna – både för aktivitetsansvaret och för andra arbetsmarknadsinsatser (lite som Arbetsförmedlingen och då som ett golv och inte ett tak).
- Det är svårt att effektutvärdera Arbetsförmedlingens insatser, bland annat svårt att rigga jämförelsegrupper. En lösning är att succesivt rulla ut insatser i olika områden.
- Det finns behov av en nationell kartläggning utifrån de ungas perspektiv – vad det är som har fungerat och inte fungerat för dem fram till att de står utanför studier och arbete. Hur fungerar systemen, hur välkomnande är de? Vilka faktorer behövs för att man ska känna sig nöjd med en insats i bemötande och inflytande över processen och kände man att man kom närmare arbete. Viktigt att förstå vilka insatser som passar vilka unga. I praktiken lyssnas sällan tillräckligt på de unga. Om det görs uthålligt kan de unga ofta dela med sig av vad de behöver och många gånger behöver det inte handla om så mycket stöd. Viktigt att få med de ungas perspektiv och erfarenheter, och då inte endast de som är värtaliga och organiserade.
- Det behövs mer kunskap om effekter av samverkan på samtliga nivåer– särskilt på regeringsnivå. Kanske behövs särskild myndighet som verkar för samverkan på nationell nivå som säkerställer att samverkan inte väljs bort. Samverkan behövs för att fullt ut möta

behoven bland unga som varken arbetar eller studerar, och därför kan ansvaret inte enbart vara en enskild förvaltnings eller myndighets ansvar.

- En mängd olika insatser ges ofta parallellt till individerna – mer kunskap behövs kring det. Det finns exempel med studier av projekt som innehåller multikompetenta team (som UngKomp). Ett problem idag är att enskilda insatser studeras var för sig. Hur påverkar det individerna att så många aktörer är involverade? Forskning på att samla uppgifter på en plats i jämförelse med samordning är ett intressant forskningsområde.
- Det går inte att göra skraddarsydd lösningar för alla som kommer till verksamheterna – de är så många. Behövs bra screening-verktyg för att välja de som behöver med individualiserad hjälp.
- Hur det går att hitta balans mellan individualiserade lösningar och standardiserade metoder behöver vi veta mer om. Kanske går det definiera ett antal kriterier som stöd i det arbetet för att säkra kvaliteten i verksamheten.
- Mer praktisk kunskap om samverkan och arbetssätt. Vi vet ganska mycket om individualiserat stöd och samverkan – men hur ska man göra i praktiken för att få till bra samverkan? Vad krävs för hållbara insatser och att kompetensutvecklingsinsatser håller i sig i längden och inte blir tillfälliga förbättringar?
- Mer kunskap om hur man bäst hittar och når ut till olika delar av denna heterogena ungdomsgrupp.
- Effekter av insatser för de unga som ”står allra längst ifrån” – mer kunskap om personalintensiva verksamheter riktade till dem med större behov. Många av dessa unga finns inte hos Arbetsförmedlingen utan oftare i kommunal verksamhet som är särskilt resurskrävande.
- Viktigt att bli tydligare i vilka effekter vi vill mäta, exempelvis övergång till studier och arbete eller ett bättre liv?

- Avvägningen mellan särskilda insatser och risk för inlåsnings effekter – exempelvis i inestgsjobb – behöver göras i olika policyval och forskningsansatser
- Tiden i insatsen i förhållande till hållbara lösningar viktigt. Det handlar bland annat om avvägning mellan att få unga att så snabbt som möjligt gå till studier eller arbete respektive omhändertagandeperspektiv, men också tillräckligt med tid att rusta långsiktigt med kompetenser. Viljan att snabbt få unga i studier eller arbete får ofta hög prioritet i verksamheterna. Vissa erfarenheter pekar på att det kan vara bra att det inte finns en bortre parentes i tid för insatsen när det gäller unga med en kombination av problem, samtidigt viktigt att det finns avstämningpunkter för att följa utvecklingen.
- Behöver titta på andra insatser än renodlade utbildnings- eller arbetsmarknadsinsatser. Unga kan behöva en ”inkörspport” innan de kan ta till sig vissa insatser. Ibland också viktigt att arbeta med många delar av livet – exempelvis kan hemlöshet och missbruk ha avgörande betydelse.
- Det finns flera utmaningar i att få kunskap om effekter: det är svårt att jämföra insatser med varandra, insatser och arbetssätt förändras, behoven hos de unga förändras och därmed behoven av kompetens som svarar mot dessa, statlig delegering av uppgifter till kommuner kan innebära stora skillnader i genomförandet och svårigheter att följa upp bland annat p.g.a. kommunala självstyret.
- Intressant att få tydligare kunskap om vilka insatser som *inte* fungerar.
- Mer forskning kring insatser inom sociala investeringsfonder/social budget/hållbarhet som har till syfte att åstadkomma mer tidiga insatser.
- Fler korsbefruktningar mellan kunskap inom utbildningspolitik och arbetsmarknadspolitik. Vad gör att personer går vidare till nästa steg, överlämningar mellan verksamheter, studie- och yrkesvägledning?
- Hur väl fungerar samordnad individuell plan (SIP)?

- Studiemotiverande kurser – kanske mer forskningsmässigt se över effekterna där?
- Mer kunskap om de som återupptar en utbildning senare i livet – kommunal vuxenutbildning.
- Önskvärt med mer valideringsperspektiv – visa på eftertraktade kunskaper/erfarenheter hos UVAS, kartlägga kompetenser och visa på olika sätt att ta sig fram.
- Mer kunskap intressant om nätverk och kontaktvägar in på arbetsmarkanden – Hur effektiv är ”lotsen”/”coachen” i verksamheter när det gäller att skapa nätverk, vilken roll spelar föräldrar och närmiljö? Vilka nya möjligheter finns genom digitalisering och tekniska lösningar (som appar)? Mycket av forskningen är fokuserad enbart på institutionerna och insatserna från det offentliga.
- Studie- och yrkesvägledning i stort är ett eftersatt område i och utanför skolan. Praktiken är inriktad på utbildning och det är inte så vanligt att studie- och yrkesvägledare arbetar uppsökande. Fungerar studie- och yrkesvägledningen kompensera eller är det främst ”de som det ändå kommer ordna sig för” som har användning av den?
- Unga har idag många valmöjligheter – men ibland är den kunskap som de ska fatta beslut om sin framtid utifrån mycket grund. Kanske fördjupa kunskapen kring beslutsförmåga och beslutsunderlag. Stora skillnader i vad unga har med sig för kunskap hemifrån och från skolan. Utan förståelse för sammanhang är det svårare att göra informerade val.
- Saknas analyser om det civila samhällets insatser, inte minst för unga med funktionsnedsättning där mycket görs. Mer studier om samarbete mellan offentliga och civila samhället.

Strukturella frågor och kontexten där insatserna ges

Se avsnitt 3.1 för fördjupad diskussion.

- Titta bredare på insatser ur livscykelperspektiv, exempelvis titta på betydelsen av att stötta föräldrar i utsatta situationer.
- Vilken betydelse har resursfrågan för effekten av en insats? – exempelvis vad kommunen har för budget för kommunernas aktivitetsansvar? Hög handläggartäthet en mycket viktig faktor.
- Behöver titta mer på hur styrningen ser ut och kan fungera lokalt. Hur arbeta för att få rätt saker att hända i kommunerna? Individfokus i relation till strukturen. Lätt att fokus blir på enskilda individer när vi istället behöver arbeta på att förändra hur vi arbetar i skolan i stort och verksamheter som senare möter unga som varken arbetar eller studerar.
- Arbetsgivarnas krav på kompetens är inte alltid relevanta för de arbetsuppgifter som ska utföras. Gymnasieexamen blir en stor vattendelare, men är det rätt? Bör vi fundera på andra indikatorer för att vara anställningsbar?
- Gymnasiet teoretiserats mycket om vi ser över tid – vilken betydelse har det när det gäller utträngning?
- Mer kunskap om hur regionala tillväxtmedel kan stötta upp kommunerna.

Sprida och implementera befintlig kunskap

- Det saknas övergripande kunskap, kartläggning och spridning av all den kunskap som redan finns. Kommunerna uppfinner hjulet om och om igen istället för att utgå från tillgänglig kunskap och ”best practice”.
- Forskning finns inom många olika fält och är utspridd – behövs sammanställning och överblickbarhet.
- Behov av mer levande forum för kunskapsutbyte istället för statisk kunskap där personal på olika nivåer kan dela kunskap och interagera med varandra.

- Ofta vet vi vad som fungerar och varför det har fungerat – ändå kan det vara svårt att implementera. Kan behövas ännu mer riktad och begriplig kunskap som underlag till beslutsfattare.
- Det finns ingen kultur att arbeta med evidensbaserad praktik inom detta område – går det att stärka den och bättre ta tillvara forskningen?

Olika typer av kunskap och undersökningsmetoder

- Före initiativ tas till nya arbetsmarknadsinsatser och projekt fundera mer på hur det kan utvärderas och tas tillvara i nästa steg. Jämförelsegrupper kan skapas om insatser rullas ut succesivt.
- Pratades mycket om att höja evidensnivån i utvärderingen av ESF-projekt inför nuvarande programperiod (2014–2020). Detta har det dock blivit väldigt lite av. Att som utvärderingsföretag föreslå en mer ambitiös undersökningsdesign går inte hem, då riskerar man att uppdraget går till någon annan. Detta tänk behöver i så fall finnas med tydligt i beställningen – att frågan kommer in i ett tidigt skede och att det finns ordentligt mer resurser eftersom den typen av studier är mer kostsamma.
- Fler praktiktäna fallstudier som följer verksamheter över tid. Fler interventionsstudier utifrån den lokala praktikens behov. Praktiktäna studier som kan användas av praktiker. Viktigt att kunskapen kommer praktiken till del och är konkret i hur det går att utveckla sitt arbete, exempelvis att studier resulterar i en vägledning eller tydliga rekommendationer.
- DUA:s lärprojekt ett bra upplägg där kommuner följer varandra över tid, byter erfarenheter och metoder kompletterat med forskning och kunskap från andra aktörer.
- Intressant med mer praktiktäna forskning. Ett sätt att staten styr högskolor närmare kommunernas verksamhet. Samtidigt kan kommunerna själva ta sådana initiativ redan idag genom uppdragsverksamhet. Verkar vara allt fler kommuner som tar sådana initiativ.

- Insatser som genomförs (ex. inom ESF) saknar ofta dokumentation vilket gör att kunskap går till spillo. Det behövs generellt bättre dokumentation för att kunna analysera och följa upp effekter och resultat. Tydligare definiera vad som är en ”insats” och vad den innehåller. Ofta finns ett begrepp som kan innebära väldigt många olika saker (som coachning). Spelar inte så stor roll att det finns hög evidens om det inte finns ordentligt fastställt vad det är som har gjorts.
- Gemensamma system för att kunna följa individer viktiga för att kunna arbeta med UVAS och även för att kunna forska/analysera.
- Det behövs dagsaktuella register över de unga och deras insatser, inte med två-tre års eftersläpning.
- Vore intressant att utveckla register såsom i Holland där det går att följa barn och unga under hela uppväxten för att se hur samhällssystemen möter individer under hela uppväxten – kan förbättra överlämningar och synliggöra systembrister.
- Kvalitativt titta närmare på *vad* i insatserna som är det verksamma. Triangulering har inte gjorts så mycket tidigare inom detta område.
- Behov av både kvantitativ och kvalitativ forskning. Risk om bara kvantitativ forskning betonas, inte minst då många av dessa unga är beroende av relationer. Finns en hel del forskning som visar att bra förhållningssätt och goda relationer ger effekt.
- Intressant med mer tvärvetenskaplig forskning kring UVAS. Finns exempel i Norge kring sådana forskningssamarbeten kring skolan.
- Tidsperspektivet – hur länge ”håller” en insats i sig för en ung person oavsett vad de har fått för stöd? Hur långt efteråt går det att se effekt?
- Vi är generellt dåliga på att implementera framgångsrika arbetssätt.

- Behöver veta ännu mer om de hinder och trögheter som finns när det gäller implementering för att kunna utveckla den. Går att titta på incitamentsstrukturer för implementering.
- Studera lärprocesser i implementeringsfasen intressant och kan få stor betydelse för utfallet.

Ökad kunskap/forskning om olika delar av ungdomsgruppen

- Unga med psykisk ohälsa och funktionsnedsättning har alltid haft etableringssvårigheter – ser vi förändringar i arbetslivets villkor, arbetsuppgifter som har försvunnit eller i arbetsgivares krav? Det är flera mekanismer vi behöver veta mer om. Psykiska ohälsan ökar för både pojkar och flickor och det går ner i åldrarna – vad och vilka mekanismer är det som bidrar till det? En del av detta kan handla om ökad diagnostisering.
- Särskilt unga med psykiska funktionsnedsättningar vet vi mycket lite om och det är en växande grupp.
- Det behövs mer kunskap om unga som inte söker stöd hos Arbetsförmedlingen respektive unga som kommunerna inte kommer i kontakt med inom kommunernas aktivitetsansvar. Även unga över 20 år som en del kommuner försöker nå genom uppsökande verksamhet. Unga som bor hemma och försörjs av sina föräldrar. Deras villkor, hur nå dem?
- Olika normer i bemötande och förväntningar. Om dessa styrs av ”medelklassen” med förväntningar på att alla vill göra karriär hur påverkar det? Vilka blir ”förlorarna” på det? Om många arbetslösa bor i ett område – vad gör det med normen och förväntningarna på de unga (jfr forskning inom skolan kring vikten av höga förväntningar)?
- Unga killar utan gymnasieutbildning – särskilt i bruksorter – en växande grupp. Hur ser deras möjligheter ut och vilka konsekvenser kan detta få för samhället i stort?
- Unga som anländer till Sverige i sena tonåren. Hur tillfälliga uppehållstillstånd påverkar incitamenten att arbeta/studera. Ibland

missas att ställa funktionsnedsättningsdiagnoser som skulle underlätta rätt stöd. Viktigt utveckla hur vården kan arbeta – tar lång tid.

- Utrikes födda och språkkunskaper. Hur kommer det sig att de som är i mest behov av utbildning (utrikes födda) väljer bort studier (Supported Education)?
- Genusperspektivet viktigt men ”glöms” ofta bort – hur går det exempelvis verka för normfria studie- och yrkesval? Maskulinitetsroller och våld hur påverkar det tjejer och killar både i studier och på arbetsmarknaden?
- Samordning kring unga som lämnar SiS. Svårt att samverka med kommunerna p.g.a. stor personalomsättning. Behov av mer organisationsforskning och om organisationskulturer. Behandling, skolkompetens samt hälso- och sjukvård behöver samordnas internt men också externt. Ensamkommande en ny växande grupp som saknar tilltro till vuxenvärlden. SiS också svårt att rekrytera? lärare och den verksamheten omfattades inte av lärarlyftet. Kring ungdomsinflytandet varit svårt att få till ibland – brukarråden svårt att få livaktiga.

1.2 Vilka är de mest prioriterade områdena att beforska framöver ur ert perspektiv?

Fyra av grupperna var mer tydligt inne på denna fråga. De lyfte fram:

- Praktiknära forskning som följer kommunernas insatser för unga som varken arbetar eller studerar.
- Effekter av kommunala insatser – kommunal vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser. Kartlägga insatserna och se vilka resultat och effekter de ger.
- Kartläggning av vilka unga som deltar i verksamheter för kommunernas aktivitetsansvar och de insatser som de tar del av. Fokus på att hitta rätt insatser. Finns en del kunskap om detta som kanske inte kommit alla kommuner till del.
- Forskning som speglar ungas egna röster och upplevelser.

- Hur väl olika typer av insatser fungerar för olika delar av gruppen unga som varken arbetar eller studerar.
- Mer om hur unga utan tillräcklig kompetens kan stöttas och deras erfarenheter/kunskaper tas tillvara på arbetsmarknaden. Bland annat arbetsuppgifter som kan passa väl, exempelvis genom ”jobb carving” (dvs. att se över vilka arbetsuppgifter som personalen genomför för att identifiera uppgifter som kräver mindre eller andra kvalifikationer).
- Undersöka digitaliseringens påverkan på arbetsmarknaden och för unga.

2. Randomiserade effektstudier

2.1 Vilken användning har ni av denna kunskap i er verksamhet/inom ert område?

- Företrädare för verksamheter lyfte fram att kunskapen kan vara mycket användbar när det gäller att utveckla insatserna. Kan vara bra med tydligare studier om vad som fungerar – ofta går det trender i vilka metoder som är populära som sprids mellan kommuner utan att det egentligen är klarlagt hur väl de fungerar.
- Bra underlag inför budgetdiskussioner och för val av insatser.
- Det är viktigt att ha med sig att många insatser kan vara bra, men att det nog inte finns en insats som fungerar lika bra för alla. Exempel lyfts fram i skolan där en femtedel kan behöva tillgång till alternativa typer av lärostilar. Viktigt att veta vilken grupp en metod kan vara generaliserbar för.
- Intressant att se att Supported Employment (SE) är mest verksamt – kanske handlar om hög grad av systematik?
- Vore intressant att veta mer om varför SE inte ger tydlig effekt för kvinnor till skillnad från män.

2.2 Finns det verksamheter för unga som varken arbetar eller studerar där liknande studier bör genomföras? Vad talar för respektive emot det?

Användning av RCT i ytterligare verksamheter

- Finns många andra sätt att mäta effekter än RCT. RCT-studier bör reserveras för avgränsade grupper där det verkligen behövs. Registerstudier kan många gånger ge svar, men för grupper som inte fångas upp av registren kan RCT vara särskilt intressant, som nyanlända eller unga med funktionsnedsättning.
- Genomföra randomiserade studier för kommunala arbetsmarknadsinsatser, för lokala projekt eller större ESF-projekt lyftes fram av flera. Kräver dock att ordentliga data byggs upp/finns till hands. Kring ESF-projekt vore det intressant för de största projekten/utlysningarna – svårt för enskilda projekt att ha volymen och kraften att genomföra.
- Skulle gå att använda metoden för att undersöka hur framgångsrika offentliga, civilsamhällesaktörer och företag är på att utföra insatser för de unga. Dock kan det vara svårt att avgränsa och definiera arbetet. Sociala företag kanske exempelvis inte har så väldefinierade metoder alla gånger.
- Krävs en stor skala för RCT-studier – så bra att det görs nationellt/regionalt annars inte möjligt med tillräckligt kvalitet. Även Stockholms stad är för litet.
- Det vore intressant med stöd till lokala verksamheter/projekt för att skapa systematik som möjliggör säkrare mätningar av effekter.
- Viktigt att även i randomiserade studier få med de unga deltagarnas erfarenheter och upplevelser – exempelvis kring bemötande och inflytande.
- Ytterligare grupper att göra RCT-studier kring: unga nyanlända, unga med funktionsnedsättning, unga med psykisk ohälsa och unga föräldrar. Kan även handla om unga som har varit inom Kriminalvården och inom socialtjänsten.

- Fler studier kring RCT kan fokusera på särskilt utsatta grupper och samverka kring dem.
- Det krävs väldigt mycket av planering och genomförande av RCT-studier vilket kan förklara att det finns så få studier. Behöver kanske komma längre för att undanröja sådana hinder – då kan fler studier göras. Här kan vi lära av den genomförda studien. Viktigt att det görs rigoröst om det ska genomföras – annars bättre att låta bli. Även kostsamt och omständligt – mycket data behöver inhämtas på individnivå.
- Upplever inte att politiken efterfrågar effektstudier, efterfrågan har varit tydligare inom Europeiska socialfonden. Politiken mer intresserad av resultat framför vilka metoder som ger effekt. Någon menar att det indirekt ändå hör samman och att intresse ändå kan finnas.
- En väg framåt kan vara att fördjupa sig tydligare i vad i metoderna det är som ger effekt. Är det att man får högre självkänsla, är det att den unge får ett socialt sammanhang. Det är intressant att jämföra äpplen och päron (olika metoder), men också vad det är för verksamma faktorer som kanske är gemensamma.

Utmaningar och begränsningar med RCT som metod

- Det finns etiska dilemman med RCT-studier De som inte ska få den insats som ska testas – vad får de för insats? Mycket svårt att försvara, men bra i den aktuella studien att alla får tillgång till tre metoder som alla bedöms fungera och som kan vara framgångsrika.
- Kan vara svårt att även i RCT-studier isolera effekten av insatser. Att vara säker på att det är insatsen och inte andra faktorer som bidragit till effekterna.
- En utmaning kan vara hur randomiseringen ska gå till. En variant att göra det slumpmässigt utan bakgrundsdata, men att matchning sedan görs med registerdata för att följa olika individer.

- Det finns flera olika felkällor i RCT-studier. Kanske inte når ända fram alla gånger och fler RCT-studier nog inte lösningen för alla kunskapsbehov som finns.
- Väldigt få metoder är evidensbaserade och om praktiken och politiken i ett sådant läge enbart använder dem kan det bli en mycket snäv verktygslåda att tillgå som inte svarar mot de olika behov som finns.
- I den aktuella studien tre tydliga metoder – men en utmaning att vara metodtrogen, och många gånger används flera insatser samtidigt.
- I många verksamheter kan det finnas olika benämningar på metoder som är snarlika vilket gör effekter svårundersökta oavsett undersökningsdesign. Ofta finns det inte heller några styrande/standardiserade metoder som används utan det blir olika varianter av coachning utifrån individens behov.
- En utmaning att vara programtrogen – i verksamheten vill man ofta utveckla insatsen och arbetet under tiden vilket gör att insatsen då inte blir en och samma över tid.

Andra undersökningsmetoder som kan vara mer relevanta eller ge annan viktig kunskap

- Det är viktigt med metodmässig pluralism och olika typer av kunskap.
- Bra att ha en kombination av kvantitativa och kvalitativa inslag i effektstudier.
- Exempel på kunskap utifrån djupintervjuer med unga från Finland. Visade på tre tydliga behovsgrupper bland unga. Den kunskapen gör det tydligt för politiken att det behöver finnas olika lösningar för dessa tre grupper och med tydligare utgångspunkt i individernas behov som kunskapskälla.
- Effektstudier kan bli för snäva. Att enbart titta på slutbetyg som framgång för att mäta progression blir för snävt sätt att mäta effekter. Viktigt att kunna fånga upp ungas stegförflyttning/progression – hur

individer närmar sig målet behöver vi kunna mäta. Inte minst för dem där vägen till studier eller arbete kan vara lite längre. I praktiken också viktigt att kunna följa detta systematiskt under tiden för individens så att insatser/stöd kan justeras eftersom – inte enbart i efterhand kunna konstatera hur det har gått.

- ESF-rådets efterfrågan på effektutvärderade projekt driver fram utvecklingen av allt fler system för effektutvärdering som kommer att prövas i några projekt framöver.
- ”Best practice” kan också vara värdefullt för att lyfta fram det professionerna ser som verksamt och fungerande i arbetet.

3. Kontexten runt insatserna

3.1 Vilka är de viktigaste kunskapsluckorna, ur ert perspektiv, när det gäller omgivningen/kontexten där insatser ges till unga som varken arbetar eller studerar?

Styrning, organisering och handläggares arbetsvillkor

- New Public Management (NPM) påverkar alla – då bra om det finns tydlighet/standard kring vad som är kvalitet inom detta område. Samtidigt ofta styrsignaler som handlar om kvantitet som inte gynnar kvalitet.
- Kommunernas uppdrag skiljer sig åt och är spretiga vilket försvårar jämförelser dem emellan när vi tittar på resultat. Det saknas ofta systematik. Uppföljning kan behöva centraliseras och göras mer lika (men utmaning bl.a. utifrån kommunala självstyret). Kommunernas arbete beroende av Arbetsförmedlingens arbete lokalt. Kan bli så att kommunen får arbeta med de unga som förmedlingen inte når/prioriterar.
- Sägs ofta att personalens handlingsutrymme och möjlighet till flexibla lösningar är mindre idag än tidigare. Finns nog inga bra studier som bevisar det. Viktigt att lyfta fram goda exempel och möjligheter till ökat handlingsutrymme i olika projekt. Ser också behov av mindre styrning från politikens håll och ge ökat utrymme för handläggarna för att åstadkomma bättre individanpassat stöd – tillitsbaserad

styrning. Kan nog finnas större utrymme i kommuner än inom de större centrala myndigheterna.

- Förmågan att nå ut till unga kräver ofta särskild kompetens och kultur i organisationen, de ”mjuka” delarna intressanta att fördjupa sig kring.
- Fördjupad kunskap om vilka krafter som styr och prioriteras före ett individualiserat stöd.
- Organisationsforskning viktig – om lyckas med trivsel i arbetslaget, stabilitet, kontroll över situationen, socialt stöd, förmåga att kunna hantera krav, låg sjukfrånvaro: då lyckas nog många med insatserna/metoderna också.
- Hur går det att organisera brukarinflytande på ett bra sätt? Finns utmaningar att hitta bra former och kontinuitet i brukarråd. Behöver också vägas in att en individ inte alltid är bäst på att bedöma sin situation när den befinner sig mitt i den. Kan vara svårt att få individer som är som mest representativa för UVAS/den grupp unga verksamheten möter medverka i brukarråd. Delaktighet i samhället i stort ett viktigt perspektiv, inte endast delaktighet i enskilda insatser.
- Det är inget högstatusarbete att arbeta som den handläggare som möter dem som står längst från arbetsmarknaden. Frågan lyfts inte på ledningsnivå. Där kan nationella indikatorer vara ett sätt att försöka lyfta frågan i organisationerna. Kan också spela roll för möjligheten att attrahera personal.
- Tidiga insatser blir många gånger inte av, varför? Stuprörsorganiseringen (med följande finansiering) och kortsiktiga politiska perspektiv två möjliga förklaringar.
- Mycket varierande kompetens bland kommunpersonal som möter dessa unga och arbetar med insatser. Små kommuner kan generellt ha svårare att rekrytera personal och ha större personalomsättning. Kan behövas fler olika kompetenser för att nå ut till denna heterogena grupp unga.

Samverkan

- Hur ser incitamenten ut att samarbeta – ofta kanske det inte premieras så högt? Hur går det att arbeta för att få till samverkan i praktiken? Vilken betydelse har ledarskap och hur går det att leda organisationer som kräver samverkan på ett bra sätt?
- Särskilda hinder för samverkan i glesbygd/småkommuner – viktiga aktörer som gymnasieskola, socialtjänst, Arbetsförmedling och Försäkringskassan kan saknas på orten och det kan vara stora avstånd mellan dem. Möjligen kan digitalisering vara en väg framåt.
- För samverkan och sluss till rätt insatser kan det behövas en överblick över alla insatser. Detta dock svårt då det förändras snabbt, bl.a. med olika projektverksamheter.
- Behöver få till bättre finansiella lösningar som gynnar samverkan.
- Samverkan mellan kommun och Arbetsförmedling verkar generellt bli bättre – men samverkan med landsstingen fortfarande svår att få till.
- Samverkan på en och samma plats kan snabba upp processen mot arbete.

Normer och värderingar

- Kan behöva titta mer på normer och värderingar i våra verksamheter och normer kring unga och elever, bland annat synen på deras val.
- Hur går det att nå ut till unga som inte har kontakt med samhället och kanske inte vill ha det? De som inte känner att de har någon tillgång till samhället, blivit dåligt bemötta, haft dåliga erfarenheter av skolan och som känner hopplöshet? Finns olika initiativ bl.a. i Malmö kring arbete genom ideella föreningar och Fryshuset.

4. Att gå från kunskap till handling

4.1 Vilket stöd skulle behövas för att i er verksamhet bli bättre på att omsätta kunskap till praktik?

I diskussionerna nämndes olika former av stöd som kan bidra till att omsätta kunskap till praktik, här sorterade från mer omfattande strukturer till enskilda aktiviteter:

- Forum med ansvar för kunskapsöverföring mellan projekt och verksamheter är intressanta. Ett exempel är temagrupperna inom Europeiska socialfonden, ett annat PlugInnovation. Att sprida deras erfarenheter ännu mer kan vara intressant.
- Borde byggas nationellt kunskapscentrum kring frågorna – är ett tydligt område som samhället behöver ta på allvar att samla och sprida kunskap kring. Det finns flera modeller för kunskapscentrum med uppdrag att sammanställa och föra ut forskning. Vägledningscentrum en funktion för att stödja skolutvecklingsfrågor utifrån forskning. Att bilda något kunskapscentrum kan vara bra. Om det läggs på befintlig myndighet kan det bli någon dimension som tar överhanden (exempelvis skolfrågor och Skolverket och ungdomsfrågor om MUCF). Universitet/högskolor riskerar att bli för akademiskt.
- Om det ska byggas en permanent struktur krävs ett ordentligt arbete kring dess syfte och inriktning.
- Gemensamma forum för lärande mellan verksamheter och forskning är bra. Ett exempel är Delegationen för unga och nyanlända och deras modell med lärprojekt som är ett bra forum där forskning tas fram, kan landa och även spridas.
- Bygga mer kunskap ”underifrån” och ta fram gemensamma frågeställningar mellan forskning och praktik.
- Internationellt utbyte bra för inspiration och erfarenhetsutbyte.
- På nordisk nivå finns arbete med projekt där representanter från departement och myndigheter deltar med ambition att sprida

policyrekommendationer mellan länder. I vissa fall har det varit framgångsrikt. I Norge intressant exempel där de nu tvingar ihop departementen kring barn- och ungdomsfrågor i initiativet noll till tjugofyra.²

- Kunskapscenter med forum som kan ge stöd till praktiker inom skolan, politiker och alla däremellan vore bra tillsammans med ett nationellt uppföljningssystem.
- Processtödjande verksamhet som kan driva på förändringsarbetet genom att ställa frågor och stötta – inte enbart ta fram kunskap. Stöd för att arbeta med systematiskt kvalitetsarbete en väg. Styrning för att sätta mål, utveckla verksamheten och följa upp. Kommunerna behöver processtöd för att bygga kunskap så att de klarar sig själva i frågorna. Finns många exempel med stöd för projektledning, konferenser, stödmaterial och utbildningar. Någon är inne på stöd till ledningen specifikt för att ge frågan tyngd och vikt samt regional organisering/fokus (för att komma bort från Stockholmsperspektiv). Plug innovation var först inne på att redovisa vilken kunskap som fanns – men insåg snart att det krävdes att ge mer handfast processtöd för att åstadkomma förändring.
- Arbeta för att verksamheterna blir bättre på att arbeta för och organisera sig för att kunna ta emot och arbeta med forskning/kunskap. En väg att visa på payback och vilka vinster arbetet ger – för individen och samhället (också ett sätt att få med politiken). Samtidigt betona hur omfattande och långsiktigt implementeringsarbete kan vara (inga quick fix).
- Ofta behövs politikens stöd för att kunna omvandla kunskap till praktik. En funktion som kan föra upp problem och lösningar till departementsnivå och bidra till beslut om förändringar kan vara en del av det.
- Ett nyckelskede där det kanske finns som störst behov av kunskap är när ett arbete sätts igång – då är det särskilt viktigt med tillgång till befintlig kunskap och forskning.

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/utdanning/grunnopplaring/artikler/0-24-samarbeidet/id2511690/>

- Viktigt med kunskapsöversikter som ger en god bild av den befintliga kunskapen och vad som fungerar. Det tar mycket tid att omvärldsbevaka och hålla sig uppdaterad – tid som sällan finns. Finns exempel där personer ute i verksamheter också har särskilt ansvar för att stå för denna typ av bevakning.
- Skapa mötesplatser mellan aktörer: personer som möter unga, verksamhetsföreträdare och beslutande nivåer. Skapar ett viktigt och fördjupande lärande. I sådant erfarenhetsutbyte kan ganska lite input ge väldigt mycket. Ibland är de som arbetar i verksamheterna med i erfarenhetsutbytena – det är viktigt för att få genomslag i organisationen precis som det är viktigt att ha med ledning.
- Lokalt behövs stöd istället för pekpinnar.
- Erfarenhetsutbyten kan vara bra – men kräver att det blir ett aktiv del av organisationernas arbetssätt för att ta tillvara erfarenhetsutbytet på ett bra sätt.
- Kan vara olika behov i kommunerna utifrån befolkningsstorlek i allt från att söka pengar och driva projekt till utvecklingsarbete, men behovet av att träffa andra kommuner gemensamt för alla. Lärande mellan kommuner och mellan regioner bra.
- Stöd för att arbeta i partnerskap mellan civilsamhälle kommun/myndigheter (Ideellt offentligt-partnerskap).
- Systemstöd för att upprätta register som gör det möjligt att följa individer (kan vara svårt p.g.a. PUL).
- Dokumentation och manualer viktiga för överlämning mellan olika aktörer.
- För att nå många praktiker kan webbutbildningar vara bra metod (exempelvis har Försäkringskassan gjort det på temat psykisk ohälsa).
- Lokala framgångsfaktorer och lyckade exempel kan lyftas fram än mer än idag.

- Konferenser – exempelvis för lärande mellan kommuner.
- Populärvetenskapliga tidskrifter.

Organisatoriska förutsättningar och hinder för att omvandla kunskap till praktik

- I verksamheterna riskerar vi att tappa kunskap om metoder på grund av personalomsättning – har försökt kompensera för det genom samordning och gemensamma insatser.
- Ofta finns ett stort politiskt intresse kring dessa frågor – kan dock vara en utmaning att ge politikerna tillräckligt tydligt underlag som kan åstadkomma bra förändringar.
- Viktigt att verksamheterna har förmåga att anamma nya arbetssätt att det finns utrymme för det i organisationerna och att det prioriteras av ledningen.
- Det är svårt att få till systematiskt kvalitetsarbete i verksamheten. En utmaning att många medarbetare tycker att det kan vara tråkigt och tjatigt att reflektera. Kräver envishet och uthållighet. Tom Tillers cirkel för implementering ett verktyg. Saknas ofta tid till kontinuerlig reflektion och kollegialt lärande.
- Det finns inte alltid tillräcklig analysförmåga att ta till sig kunskapen (gäller alla delar i organisationerna), vilket gör att mottagarkompetens kan behöva stärkas.
- En utmaning i att mycket bra material tas fram, men för lite görs för att föra ut detta och förankra den i praktiken. I vissa regioner har stödmaterial för utvärdering och implementering tagits fram som inte används. Skolverkets allmänna råd följs inte alltid osv.
- Vore bra med ett kunskapscenter eller liknande som kan ge stöd i att bygga systematik, hitta bra indikatorer och att mäta framgång – det finns ofta ett trevande kring i dessa frågor (jfr ovan ex. om vikten av att mäta progression och inte enbart övergång till studier och arbete). Vad är ett bra resultat? I skolan kan det vara enklare med fokus på närvaro och studieresultat, men för UVAS, vad är bra? Kan handla

om praktik, studier, arbete eller övergång till annan verksamhet. Nöjdhet ett sätt att mäta, en slags välfärdsuppskattning. Går att utgå från vad som fungerar för andra grupper för att kunna utgå från något i alla fall.

- Kommunala utvecklings- och analysenheter är ibland en bra motor för forskning och praktik att mötas och projektutveckling. Att koppla forskare till projekt kan ibland ge bra skjuts framåt i arbetet.

4.2 Kan ni ge exempel på tillfällen där ni har använt forskning/kunskap för att utveckla verksamheter och stödet till unga?

- Har haft hjälp av socioekonomisk analys. En rapport från Hisingen i Göteborg som visat att det räcker att 1 av 49 individer får jobb för att tjäna resurserna för hela projektverksamheten.
- Har tagit utgångspunkt i tjejers och killars attityder kring både studier och arbete för att bygga verksamheter för alla.
- I rollen som lärare använde vi hela tiden forskning. Kring UVAS är det mer att vi genererar kunskap i vårt eget arbete som blir praxis och som gör att vi vet vad som fungerar.
- Använder Supported Employment som vi vet fungerar och som bekräftades idag.

4.3 Kan du ge exempel på kunskap du känner till men som inte blir använd i verksamheter eller politiska beslut?

- Vi vet att tidiga insatser är verksamma och betydelsefulla – ändå sker inte en politisk prioritering och satsning som verkligen bygger på den insikten. Varför händer inte det? Den kunskapen har funnits länge. Man tittar inte på de strukturella stora vinsterna över tid.
- Glappet mellan forskning och praktik är stort. Inom forskarvärlden finns det sällan en idé om hur resultaten kan tas tillvara lokalt och i verksamheter.
- Har forskare eller verksamheter som arbetar med kunskap och för utveckling något ansvar när de ser att beslut som fattas går mot vad forskningen säger?

- Ibland kan frågor vara politiskt känsliga vilket gör att saker inte implementeras även om det finns kunskap som pekar på vad som borde göras.
- Det är stora skillnader mellan välmående och fattiga kommuner när det gäller utvecklingsarbete och implementering.
- I ordinarie verksamheter kanske forskning/kunskap inte är lika tydligt tongivande som i projekt eftersom ordinarie verksamheter vilar på politiska beslut där forskningsresultat sällan är vägledande.
- Motivationsforskning – hur man kan organisera sig för att skapa och tillvarata motivation hos individer är underutnyttjat. Att skapa och upprätthålla motivation ofta avgörande.
- Arbetsmarknadsutbildningar – det fungerar men används inte.
- Arbetsmarknadskunskap i skolan, det är för sent att komma in på när de unga redan har fått betyg.
- Läxor är ett knepigt område. Unga har olika förutsättningar och vissa får inte hjälp med läxor hemifrån. Det bygger på normer och invanda strukturer.
- De temagrupper som har funnits kopplade till Europeiska socialfonden genererade olika typer av kunskap, men det fanns ingen riktigt bra kapacitet och struktur för att ta emot och omsätta detta hos Svenska ESF-rådet. De har nu därför stärkt sin egen analyskapacitet.
- Kanske är det enklare att nå ut med kunskap i skolvärlden där det står i styrdokumentet att arbete ska stå på vetenskaplig grund, än för verksamheter som riktar sig till UVAS.
- Vi vet att frågan om implementering måste ligga med tidigt när projekt riggas och inleds, men ofta kommer denna fråga ändå upp mot slutet av projektiden (gäller många ESF-projekt). Det behöver vara en målsättning från början.

- Körkort ofta viktig förutsättning för att få ett arbete – men att finansiera sådan utbildning ses ofta som mycket kontroversiellt. Många saknar ekonomiska och andra resurser för att ta ett körkort.
- Ett hinder är att kunskap inte når ut, ett annat att ens känna till alla tjänster och insatser som finns att tillgå.

5. Övriga resonemang kring borden

- UVAS-gruppen förändras ständigt vilket gör att registerbaserad statistik med 2–3 års eftersläpning inte är mycket värd för att utveckla praktiken/verksamheter här och nu.
- I verksamheter går ibland för mycket tid till kartläggning vilket fördröjer insatserna. Bra om kartläggning kan göras parallellt med genomförande av någon insats/praktik/arbete.
- De som idag är regionala projektledare borde kallas för samverkansledare – det är det jobbet går ut på vilket är en ny typ av profession som växer fram. De arbetar inte med verksamhetsutveckling ”på golvet” utan för att få verksamheter att arbeta tillsammans.
- Stödet till de unga måste ofta vara långsiktigt, särskilt för de med funktionsnedsättning (i vissa fall livslångt).
- Viktigt överlag att bygga på ett ”lifespansperspektiv”/livsloppsperspektiv och inte kortsiktiga insatser inom detta område.
- Ett problem är att det inom psykiatrin ofta pratas om unga och vuxna – dvs. ungdomspsykiatrin och vuxenpsykiatrin. Det saknas något mellan dem.